

Harku Valla Raamatukogud

Arengukava 2021-2024

ARENGUKAVA KOOSTAMISE LÄHTEKOHAD

Arengukava koostamisel lähtutakse alljärgnevatel dokumentidest:

Harku Valla Raamatukogud (edaspidi raamatukogu) on vallaraamatukogu, koosnedes Harku, Tabasalu ja Väana raamatukogudest. Raamatukogu arengukava eesmärgiks on anda ülevaade hetkeolukorrast ning määratleda raamatukogu missioon, visioon, väärtused, strateegilised eesmärgid ja tegevussuunad 2021-2024. Arengukava lähtub Rahvaraamatukogu seadusest, UNESCO rahvaraamatukogude manifestist, raamatukogu põhimäärusest, Harku valla arengukavast aastani 2037 ja teistest õigusaktidest.

HETKEOLUKORD JA PÕHIANDMED

Raamatukogu on Harku valla avalik raamatukogu, koosnedes Harku, Tabasalu ja Väana raamatukogudest. Tabasalu raamatukogu täidab keskraamatukogu rolli.

Raamatukogudest vanim, Väana raamatukogu on asutatud 1925 ja paikneb Väana mõisakompleksi tall-tõllakuuri hoones alates aastast 2014. Tabasalu raamatukogu paikneb Tabasalus, valla keskses, Teenuste 2 alates 1999 aastast, Harku raamatukogu paikneb Harku keskuse hoones alates 2003.

Raamatukogu eesmärk ja ülesanded on määratud raamatukogu põhimääruses (Harku Vallavolikogu 28.11.2019 määrusega nr 14)

Personali koosseis: 9,5

Teenindatavate arv: 15 550

Kogude suurus: 78376

Kasutajate arv: 3549

Kodulehekülg: <https://libharku.voog.com/et>

Ruumid ja paiknemine: Harku raamatukogu - 157 m²

Instituudi tee 5

Harku alevik

76902 Harjumaa

Tabasalu raamatukogu - 515 m²

Teenuste 2, Tabasalu

Harku vald, Harjumaa 76901

Väana raamatukogu - 97 m²

Väänamõisa tee 1

Väana küla, Harku vald 76903, Harjumaa

MISSIOON

Raamatukogu missioon on aidata kaasa kultuuriteadlike, haritud ja elus hästi hakkama saavate inimeste kujunemisele. Selleks arendab raamatukogu inimeste lugemisharjumusi, toetab elanike elukestvate õpet ja tagab ligipääsu informatsioonile, teadmistele ja kultuurilisele sisule.

VISIOON

Raamatukogu on üks valla olulistest kultuurikeskpunktidest, olles atraktiivne, inspireeriv ja multifunktsionaalne kogukonnakeskus. Raamatukogu on kohtumisaik, sündmuste toimumiskoht ja kliendikeskne teenuse pakkuja. Sündmuste alad, kus toimuvad nii näitused kui ka kirjanduskohvikud ja teised sündmused, kutsuvad ning inspireerivad külastajaid vestlema loetust ja sisukalt aega veetma. Haridustegevuse toetamiseks on loodud arvutikohad ning raamatukoguruumides on olemas alad nii individuaalseks kui ka rühmatöök.

VÄÄRTUSED

Raamatukogu kui multifunktsionaalne kogukonnakeskus pakub professionaalset ja kvaliteetset teenust, on oma tegevustes ühiskonna arengutega kaasas käiv ning paindlik. Raamatukogu pakutav juurdepääs informatsioonile ja kultuurisisule on tasuta. Raamatukogu keskkond on atraktiivne ja teenused kaasahaaravad ning inspireerivad.

EESMÄRGID JA TEGEVUSED

Strateegilised ülesanded

Raamatukogu on Harku valla kaasaegne avaliku ruumi pärl - multifunktsionaalne kogukonnakeskus, mis kujundab positiivset suhtumist kirjandusse ja kirjanikesse, propageerib lugemist, toetab elanike elukestvate õpet ja kultuurilisi vajadusi. Lugejate kasutuses on mitmekesise sisu ja kaasaegsete teavikutega kogud. Prioriteediks on meeldiv kaasaegne avatud ruum - raamatukogu keskkond, uute tehniliste lahenduste ja võimalustega. Raamatukogu töötajad on professionaalsed ja teadlikud raamatukogunduslikest uutest suundadest.

Raamatukogu peamised eesmärgid on:

- Professionaalne teenindus
- Ammendav kogu
- Atraktiivne keskkond
- Kogukonda kaasahaaravad sündmused
- On valla üks olulistest kultuurikeskustest

Peamised tegevussuunad

Kujundada raamatukogust multifunktsionaalne kultuuri- ja hariduskeskus, mis katab peamised kogukonnakeskuse funktsioonid.

Kujundada raamatukogust atraktiivne, inspireeriv ja ühistegevust soodustav koht lugemiseks, kooskäimiseks, huvitegevuseks.

Tegevusringid lastele, noortele, täiskasvanutele; koolitused ja töötoad, vestlused, seminarid - Eesmärgiks on julgustada inimesi ise sisu looma ning leidlikke ja innovaatilisi lahendusi välja pakkuma.

Arendada raamatukogu tehnilist võimekust, sh investeerida arvutipargi kaasajastamisse, varustada raamatukogu vajalike lisaseadmete ja tarkvaraga, tagada tehnilise varustuse pidev uuendamine, et raamatukogu oleks lastele ja noortele atraktiivne meediakeskus.

Kaasaegsed raamatukoguteenused

Loov lähenemine kirjanduse tutvustamisele, sh personaalne lugemisnõustamine. Professionaalse ja lugejasõbraliku laenutusteenuse pakkumine.

Raamatukogu aitab kaasa laste lugemisoskuse arendamisele mitmesuguste programmide ja vastavasisuliste teavikutega. Samuti pakub raamatukogu võimalust puuetega inimestele (sh nägemis-, lugemis- vm puudega) osaleda kultuuris erivahendite kasutamise kaudu.

Lisandväärtust pakuvad mitmekesised raamatukogu korraldatud sündmused – haridus- ja publikuprogrammid. Raamatukogu töötab välja nn sarisündmused (mh aabitsapeod, ettelugemispäevad, kohalike kultuuriklubide õhtud, kirjanduskohvikud jpm), mis kaasavad kohaliku elanikkonna. Toimuvad aktuaalsetel teemadel töötoad, loengud ja seminarid. Programme viiakse läbi koostöös teiste institutsioonidega.

Töötatakse välja iga-aastane sündmuste kalender.

Raamatukogu töötab välja näituste programmi, sh kaasatakse kohalikke kultuuriasutusi jt institutsioone. Samuti teeb raamatukogu koostööd näituste koostamisel ja korraldamisel institutsioonidega üle- eestiliselt. Iga-aastaselt toimub näituste konkurss „Ise Teen!“.

Raamatukogu korraldab ja viib läbi digitaalse infokirjaoskuse koolitusi, mille eesmärgiks on vähendada digitaalset lõhet. Vajadusel korraldab teisi valdkondlikke koolitusi.

Pakutavate teenuste hulka kuuluvad ka koopiate, väljatrukide jmt tegemine ning ruumide rent.

Ruumid ja tehnoloogiad

Vääna raamatukogu ruumiprogramm 2020

Vääna raamatukogu paikneb ajaloolises Vääna mõisakompleksi tall-tõllakuuris.

Raamatukogu põhitegevuste hulka kuulub juurdepääsu tagamine informatsioonile, teadmistele ja kultuurile, toetades lugemisharjumuste kujundamist, elukestvat õpet, enesetäiendust ning kultuuritegevust. Selle eesmärgi saavutamiseks on uue, raamatukogu tegevusi toetava

ruumilahenduse leidmine olulise tähtsusega. Hetkel toimib osa Vääna haruraamatukogust tall-tõllakuuri avatud trepihallis, mis on pideva müra ja teavikute kadumise riskifaktori tõttu raamatukogu tegevuseks üsna sobimatu. Teine ruum on uksega suletav, ruumis on aknad ning on võimalus lugejaid teeninda, kuid üheks probleemiks on veebiühenduse fragmentaalsus ja lugeja arvutikohtade vähesus (1 koht).

Vääna raamatukogus puuduvad näituse- ja lasteala ning töötaja tööruum, sh tuleohutuse nõuetele vastav nn köögiruum. Raamatukogu on raskesti ligipääsetav eakatele ja puudega inimestele.

Haridus- ja publikuprogrammide läbiviimine on eelpool nimetatud põhjustel raskendatud.

Vääna raamatukogu ruumiprogramm alates 2021

Raamatukogu arendus tõstab esile hoone ajaloolise väärtuse ja sisu. Raamatukogu projekteeritakse Vääna tall-tõllakuuri esimesele korrusele koos vajalike lisaruumidega, võttes arvesse eakate ja puudega inimeste vajadusi ning asjaolusid, et raamatukogu põhiosa peab paiknema maaga samal tasandil, loomuliku valguse nõudeid ning arvestab rahvusvahelise raamatukogude standardiga *ISO/TR 11219:2012 specifies data for the planning of library buildings ning IFLA Library Building Guidelines: Developments & Reflections*.

Vääna raamatukogu arendus võimaldab teenindada suuremat hulka lugejaid ja atraktiivse ning funktsionaalse ruumilahenduse korral võimaldab pakkuda paljudele huvitavaid kultuurisündmusi ja programme seda nii raamatukogu sündmuste põhised kui ka koostöös teiste haridus- ja kultuuriasutustega. Kasutada raamatukoguruumi ühis- või riskasutuses teiste valla asutustega.

Ruumiprogrammis on avakoguga lugemissaal, lugejate arvutikohad ja mitmed lugemisnurgad. Avakogu peaks arvestama min 20 000 teaviku paigutamise avariilülitusse. Raamatukogus on individuaaltööruumid ja mitmeotstarbeline rühmaruum, atraktiivne laste tegevusala, mis võimaldab erinevas vanuses lastele sündmuste korraldamist, tehniliselt hea sisseseadega näituseala võimaldab korraldada professionaalseid näitusi.

Kaasaegse sisustusega hoidlaruum võimaldab säilitada suuremat teavikute eksemplaride arvu ja õpikutekogu. Vääna raamatukogul on potentsiaali olla lisaks ka kooliraamatukogu.

Raamatukogu arvestab ruumiprogrammis eakate ja puuetega inimeste ligipääsetavuse tagamisega.

Tabasalu raamatukogu ruumiprogramm 2020

Raamatukogu paikneb praegustes ruumides alates aastast 1999. Raamatukogus on avariilülitel lugemissaal ja lasteala, kirjandusega avahoidla, sündmuste saal, väike hoidlaruum ja köögiruum. Raamatukogu on olnud samades ruumides ja pea sama ruumiprogrammiga enam kui 20 aastat, vananenud on ventilatsioonüsteem. Uuendamist vajab kogu raamatukogu kasutuses olev ruum, sh tehnilised osad (ventilatsioon jmt). Tabasalu raamatukogu on valla keskne raamatukogu, mida külastab ühe kuu jooksul kuni 4500 lugejat. Samas on kasutusel

pinda kõikide tegevuste jaoks vaid 515 m². Raamatukogu on tuntud ja armastatud oma kogukonnas ning seeläbi omab suurt potentsiaali keskse kultuurikohana vallas.

Tabasalu raamatukogu ruumiprogramm alates 2021

Tabasalu raamatukogu arendus toimub kas olemasolevate ruumide renoveerimislahendusena ja lisaruumi leidmisega või täiesti uue hoone ehitamisega, nt Tabasalu hariduslinnaku laiendamise või uude vallakeskusesse rajamisega. Raamatukogu vajab suuremat pinda nii suurema arvu teavikute jaoks kui lugejatele kultuuriliste-meelelahutuslike sündmuste läbiviimiseks.

Raamatukogu arenduse puhul võetakse arvesse eakate ja puudega inimeste vajadusi ning asjaolusid, et raamatukogu põhiosa peab paiknema maaga samal tasandil, loomuliku valguse nõudeid ning arvestab rahvusvahelise raamatukogude standardiga *ISO/TR 11219:2012 specifies data for the planning of library buildings ning IFLA Library Building Guidelines: Developments & Reflections*.

Harku ruumiprogramm

Harku raamatukogu on praegustes ruumides alates 2003, aastast 2019 on raamatukogul sündmuste ruum nn seltsituba.

Raamatukogu seltsituba on varustatud interaktiivse tahvliga, möbleeritud kergesti ümberpaigutatava kaasaegse mööbliga, nii et ruumi saaks kasutada mitmel otstarbel: koosolekuruumina (ka sellel otstarbel välja rentimiseks), seltsingute kohtumispaigana, õdusa ajaveetmise paigana raamatukogus, kus tutvuda värskel perioodikaga, jmt. Korraldatakse väikestele rühmadele õpiüritusi.

Raamatukogu vajab eakate ja puuetega inimeste jaoks ligipääsulahendusi. Kuna lugemissaal paikneb hoone II korrusel, on vajalik invalifti paigaldamine.

Tehnoloogilised lahendused

Harku Valla Raamatukogudele on vaja luua piisav arv arvutikohti (laua- ja sülearvutid, programmid jmt); tagastus- ja pakiautomaadid – hädavajalik ka eriolukorras. Oluline on arendada raamatukogu tehnilist võimekust, kaasajastada arvutiparki, et raamatukogu oleks lastele ja noortele atraktiivne meelelahutus- ja õpikeskus.

Kaasaegsed IT-lahendused lugemissaalis, seminariruumis, töötajate tööruumis, näituse- ja lastealal:

- RFID (raadiosagedustuvastus-tehnoloogia esemete märgistamiseks ja nende automaatselt jälgimiseks) kasutusele võtmine võimaldab teavikute laenutamisel iseteenindust. See annab suurema vabaduse raamatukogutöötajale lugejatega sisulisemalt tegelda: suunamine, teemade avamine, päringutele vastamine, sündmuste korraldamine jpm.

Raamatukogu kasutab teavikute markeerimisel seniste triipkoodide asemel RFID-lahendust, mis tõhustab ja kiirendab teavikute laenamist, tagastamist, ümberpaigutamist, logistikat ja inventeerimist. Võimaldab kohaldada seni puudunud jälgimislahendus-valvesüsteemi. Annab tulevikuarendusena (sissepääsusüsteemi ja valvekaamerate paigalduse eeldusel) lugejale võimaluse iseseisvaks raamatukogu kasutamiseks lahtiolekuaegade välisel ajal.

- Arvutipark töötajatele.
- Lugejate arvutikohtade suurendamine.
- Tagastus- ja pakiautomaadid.

Kogude kujundamine

Kogude järjekindel uuendamine, tehes lugejale kättesaadavaks kõige uuema ja kaasaegsema kirjanduse, vastates erinevate huvidega lugejate vajadustele. Komplekteerimisstrateegia väljatöötamine. Toimub pidev kogude korrastamine.

Raamatukogu kogud on traditsioonilised, põhiosas raamatutest koosnevad. Liigiliselt koostiselt mitmekülgsed, laadiliselt on kogu põhiosa trükitud raamat. Suurendada tunduvalt võorkeelsete trükiste osakaalu, teavikute eksemplaride arvu ning varuda abivahendeid puuetega inimestele.

Luuakse võimalused digitaalse ainese, eeskätt digiajakirjade ja -lehtede kättesaadavuseks.

Kõik kogud on avariiuulitel. Kogud on heas korras, vaheldusrikkalt tutvustatud ja eksponeeritud. Kättesaadavuse tagamine teistest kogudest – toimiv raamatukogude vaheline laenutamine (RVL). Sujuva harukogude vahelise teavikute vahendamise tagamine.

Personal

Rahvaraamatukoguteenuse kvaliteedimudeli järgi on vajalik 1000 elaniku kohta vähemalt 1 täiskoormusega töökoht. Harku vallas on vaja 15 550 (seisuga 2020) elaniku kohta min 15 raamatukogutöötajat (va tugipersonal).

Lisaks infotöötajatele (raamatukoguhoidja) on vajalik sündmuste ja turunduse projektijuhti, kes koordineerib haridus- ja publikuprogramme ning haldab online-kanaleid. Professionaalse teenus tagamiseks on vajalik suurendada personali hulka teeninduse, sündmuste ja koolituste läbi viimiseks.

Raamatukogus töötavad kõrgharidusega töötajad, kes tunnevad Eesti kultuurimaastikku, teevad koostööd teiste kultuuriasutustega, on IT-teadlikud infotöötajad. Raamatukoguhoidjal on kutsestandardi järgi vähemalt raamatukoguhoidja tase 6.

Töötajad osalevad regulaarselt erialastel koolitustel.